

Araç kiralama faaliyetinde bulunan mükellefin faaliyetinde kullanmak üzere satın aldığı araçların bildirim zorunluluğu, Defter-Beyan Sisteminde kaydı ve amortisman işlemleri hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	11395140-105[VUK1-24294]-402120
Tarih	20.05.2021

T.C.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI

İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı

Gelir Kanunları Usul Grup Müdürlüğü

Sayı : 11395140-105[VUK1-24294]-402120

20.05.2021

Konu : Araç kiralama faaliyetinde bulunan mükellefin faaliyetinde kullanmak üzere satın aldığı araçları bildirme zorunluluğu bulunup bulunmadığı, amortisman ayrılıp ayrılmayacağı

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda; araç kiralama faaliyeti ile iştirak ettiğiniz belirtilerek faaliyetinizde kullanmak üzere aldığınız her aracı vergi dairesine dilekçe ile bildirme zorunluluğunuzun bulunup bulunmadığı, söz konusu araçların Defter Beyan Sisteminde kayıtlarınızda demirbaş olarak kayıt edilip edilmeyeceği, her araç için amortisman ayrılıp ayrılmayacağı hususlarında Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

(1) 213 sayılı Vergi Usul Kanununun, "*Mükellefin Ödevleri*" başlıklı ikinci kitabının 153 ila 170 inci maddeleri arasında; işe başlama, adres değişiklikleri, iş değişiklikleri, işletmede değişiklik, işi bırakma, bina ve arazideki değişikliklerin vergi dairesine bildirilmesi gerektiğine ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

Öte yandan mezkur Kanunun,

- 156 ncı maddesinde, "*Ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyette iş yeri; mağaza, yazıhane, idarehane, muayenehane, imalathane şube, depo, otel, kahvehane, eğlence ve spor yerleri, tarla, bağ, bahçe, çiftlik, hayvancılık tesisleri, dalyan ve voli mahalleri, madenler, taş ocakları, inşaat şantiyeleri, vapur büfeleri gibi ticari, sınai, zirai veya mesleki bir faaliyetin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan yerdir,*"

- 158 nci maddesinde; "*İşe başladıklarını bildiren mükelleflerden*

1. *Yeni bir vergiye tabi olmayı;*

2. *Mükellefiyet şeklinde değişikliği;*

3. *Mükellefiyetten muaflığa geçmeyi;*

gerektirecek surette işlerinde değişiklik olanlar, bu değişiklikleri vergi dairesine bildirmeye mecburdurlar."

- 159 uncu maddesinde; "*Aynı teşebbüs veya işletmeye dahil bulunan iş yerlerinin sayısında vukua gelen artış veya azalışları mükellefler vergi dairesine bildirmeye mecburdurlar.*",

- 168 inci maddesinde; "*Gerçek kişilerde işe başlama bildirimleri, işe başlama tarihinden itibaren on gün içinde kendilerince veya 1136 sayılı Avukatlık Kanununa göre ruhsat almış avukatlar veya 3568 sayılı Kanuna göre yetki almış meslek mensuplarınca, şirketlerin kuruluş aşamasında işe başlama bildirimleri ise işe başlama tarihinden itibaren on gün içinde ticaret sicili memurluğunca ilgili vergi dairesine yapılır. Şirketlerin işe başlama bildirimleri dışında yapılacak bildirimler ile işi bırakma ve değişiklik bildirimleri, bildirilecek olayın vukuu tarihinden itibaren bir ay içerisinde mükellef tarafından vergi dairesine yapılır.*

..."

hükümlerine yer verilmiştir.

Bunun yanı sıra, vergi mevzuatımızda, yük ve yolcu taşımacılığı yapmakta olan mükellefler için yük/yolcu taşımak amacıyla tasarlanmış olan taşıtların her biri ayrı bir şube olarak değerlendirilmektedir.

Buna göre, araç kiralama faaliyetinize ilişkin olarak satın aldığınız araçların, işletmenizin ana faaliyet konusu haricinde kullanılmaması ve ücret karşılığında yolcu veya eşya taşımacılığı faaliyetinde bulunulmaması kaydıyla, bu araçların alım ve satımının vergi dairesine bildirilmesi gerekmemektedir.

(2) Mezkur Kanunun;

- 189 uncu maddesinde, "Üzerinden amortisman yapılan kıymetler ve bunların amortismanları aşağıda yazılı şekillerden herhangi biri ile gösterilir:

1. Envanter defterinin ayrı bir yerinde;

2. Özel bir amortisman defterinde;

3. Amortisman listelerinde.

Amortisman kayıtları, amortismanla başlandığı tarihten itibaren her yılın amortismanı ayrı ayrı gösterilmek şartıyla birbirine bağlanır. İşletmeye yeniden giren iktisadi kıymetlerle bunların amortismanlarının evvelki yıllara ait kayıtlarda devam ettirilmesi caizdir.

Amortisman defteri veya listelerinin kayıtları envanter kaydı hükmündendir. Yukarıdaki esaslara göre kayıtlarda gösterilen iktisadi kıymetlere ait değerler envanter defterine toplu olarak geçirilebilir."

- 194 üncü maddesinde, "İşletme hesabının sol tarafını gider, sağ tarafını hasılat kısmı teşkil eder.

1. Gider kısmına: Satın alınan mallar veya yaptırılan hizmetler karşılığında ödenen veya borçlanılan paralar ve işletme ile ilgili diğer bütün giderler;

2. Hasılat kısmına: Satılan mal bedeli veya yapılan hizmet karşılığı olarak tahsil edilen paralarla tahakkuk eden alacaklar ve işletme faaliyetinden elde edilen diğer bütün hasılat;

kaydolunur.

Gayrimenkuller ve tesisat gibi amortismanla tabi olan kıymetler işletme hesabına intikal ettirilmez. Şu kadar ki, 189 uncu maddeye göre amortisman kaydı tutulmak şartıyla bu kıymetler üzerinden her yıl ayrılan amortismanlar gider kaydolunabilir...",

- 269 uncu maddesinde, "İktisadi işletmelere dahil bilumum gayrimenkuller maliyet bedelleri ile değerlendirilir:

Bu kanuna göre, aşağıdaki yazılı kıymetler gayrimenkuller gibi değerlendirilir:

1. Gayrimenkullerin mütemmim cüzüleri ve teferruatı;

2. Tesisat ve makinalar,

3. Gemiler ve diğer taşıtlar,

4. Gayrimaddi haklar."

- 313 üncü maddesinde "*İşletmede bir yıldan fazla kullanılan ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz bulunan gayrimenkullerle 269'uncu madde gereğince gayrimenkul gibi değerlendirilen iktisadi kıymetlerin alet, edavat, mefruşat, demirbaş ve sinema filmlerinin birinci kısmındaki esaslara göre tespit edilen değerinin bu Kanun hükümlerine göre yok edilmesi amortisman mevzuunu teşkil eder.*"

hükümlerine yer verilmiştir.

Diğer taraftan, serbest meslek erbabı, işletme hesabı esasına göre defter tutan mükellefler ile basit usule tabi olan mükelleflerin kayıtlarının elektronik ortamda tutulması ve bu kayıtlardan hareketle defterlerinin elektronik ortamda oluşturulması ve saklanmasına yönelik olarak 17/12/2017 tarih ve 30273 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 486 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile Defter-Beyan Sisteminin uygulamasına ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

Söz konusu Genel Tebliğin 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında Defter-Beyan Sistemi üzerinden; işletme defteri, çiftçi işletme defteri, serbest meslek kazanç defteri, amortisman defteri, envanter defteri, damga vergisi defteri, ambar defteri ile bitim işleri defterlerinin elektronik ortamda tutulabileceği belirtilmiş olup, üçüncü fıkrasında "*Mükellefler, üzerinden amortisman ayrılan kıymetler ile bunların amortismanlarını, Sistem üzerinden tutacakları envanter defterinde, amortisman defterinde veya amortisman listesinde gösterebilecektir.*" açıklamalarına yer verilmiştir.

Ayrıca, Gelir İdaresi Başkanlığının internet sitesinde yayımlanan "*Defter-Beyan Sistemi Kılavuzu*"nun "*Sabit Kıymet Yönetimi*" başlıklı 12'nci bölümünde; amortisman tabi iktisadi kıymetlere ilişkin işlemlerin, 1/1/2019 tarihinden itibaren zorunlu olarak Sistemde yer alan "*Sabit Kıymet Yönetimi*" menüsü üzerinden takip edileceği belirtilmiş olup devamında ise uygulamanın tatbikine ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

Buna göre, araç kiralama faaliyetinize ilişkin olarak satın aldığınız araçlarınız için yukarıda yer verilen hüküm ve açıklamalar çerçevesinde, aktifleştirme ve amortisman işlemlerini "*Defter-Beyan Sistemi Kılavuzu*"nun "*Sabit Kıymet Yönetimi*" bölümünde yer verilen açıklamalar doğrultusunda yerine getirmeniz gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026